

do którego dr Nadolski miał dostęp jako prorektor Politechniki Świętokrzyskiej. W drodze powrotnej śmiechu było dużo.



Rys. 13. Dzwonek – symbol odbiera przedstawiciel Politechniki Warszawskiej profesor Grzegorz Kamiński



Rys. 14. Dzwonek – symbol przekazuje przedstawiciel Politechniki Śląskiej profesor Władysław Paszek (1925-2004) przedstawicielowi Instytutu Elektrotechniki profesorowi Ryszardowi Zapaśnikowi (1932-2012) - organizatorowi XXX Sympozjum Maszyn Elektrycznych w Kazimierzu Dolnym



Rys. 15. Dzwonek – symbol odbiera profesor Teresa Orłowska – Kowalska. Po lewej stronie stoją prof. I. Dudzikowski oraz prof. J. Zawilak

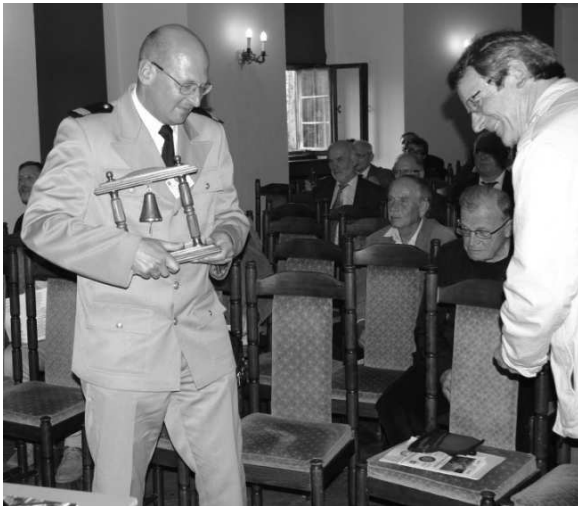


Rys. 16. Po przyjęciu dzwonka – symbolu przez profesora Ryszarda Pałkę z Zachodnio-pomorskiego Uniwersytetu Technologicznego (prof. Pałka siedzi po lewej stronie)

Odmierna sytuacja zaistniała w roku 1981.

Jak powszechnie wiadomo był to rok burzliwy, pełen napięć, strajków i grozy – jeśli chodzi o zaopatrzenie w żywność. W tych warunkach organizowanie sympozjum było równoważne działaniom bardzo ryzykownym. Benzyna była sprzedawana na kartki, a każda podróż pociągiem była połączona z ryzykiem, że można znaleźć się z bagażem w szczerym polu. W tych warunkach profesor Marian Noga – jako przewodniczący lokalnego komitetu organizacyjnego, reprezentującego Instytut Maszyn i Sterowania Układów Elektrycznych Akademii Górniczo-Hutniczej, postanowił doprowadzić sprawę XVII Sympozjum, zaplanowanego rok wcześniej – do końca. Miało się ono odbyć w Lubiatowie koło Nowej Soli. Stopień zaistniałych trudności organizacyjnych powiększał fakt, że zaplanowany termin sympozjum nie był korzystny (9-11 listopada 1981r). Mimo tych trudności sympozjum się odbyło.

Uczestnicy zamieszkali w osiedlu dobrze wyposażonych domków kempingowych, położonym w pięknym sosnowym lesie nad ładnym jeziorem. Uczestników było 37 na 70 osób zgłoszonych. Sytuację ratowały: dość ciepłe dni, piękna słoneczna pogoda, bardzo dobre wyżywienie i urok pięknego, przeszło stuletniego lasu. Okazało się, że końcowy sukces polegał na dobrym rozeznaniu Organizatora – właścicielem majątku był dobrze prosperujący PGR.



Rys. 17. Po przejęciu dzwonka – symbolu przez profesora Piotra Gnacińskiego i profesora Mieczysława Ronkowskiego



Rys. 22. Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Pięćdziesiątego Sympozjum Maszyn Elektrycznych w Szczawnicy, prof. Tadeusz Sobczyk (po prawej stronie) w towarzystwie prof. Jana Zawilaka (po lewej stronie)

4. Koordynacja prac

W roku 1979 na posiedzeniu Komitetu Organizacyjnego oraz Sekcji Maszyn Elektrycznych i Transformatorów Komitetu Elektrotechniki PAN postanowiono, że począwszy od 1981 roku, dalsze sympozja będą organizowane kolejno - przez różne jednostki naukowe.

Za organizację poszczególnych sympozjów miały odpowiadać lokalne komitety jednostek naukowych. Sprawy odnoszące się do wszystkich komitetów lokalnych były załatwiane w ramach Krajowego Komitetu Organizacyjnego. Tryb postępowania Komitetu oraz zakres jego kompetencji są opisane w referacie [1]. Po śmierci profesora W. Latka (1994r) przewodniczącego Komitetu Krajowego wybierano na zebraniach plenarnych. Kolejno wybierani byli: prof. Eugeniusz Koziej i prof. Ryszard Sochocki, obaj z Politechniki Warszawskiej.

W 1996r został wybrany prof. Kazimierz Zakrzewski, który jednocześnie pełnił funkcję przewodniczącego Sekcji Maszyn i Transformatorów Komitetu Elektrotechniki PAN. Funkcję przewodniczącego Krajowego Komitetu Sympozjów prof. Zakrzewski pełni nadal.

5. Zakończenie

Pół wieku trwa nieprzerwane pasmo organizowanych w każdym roku sympozjów, poświęconych zagadnieniom maszyn elektrycznych. Jedną z podstawowych cech tych nieformalnych naukowych zgromadzeń jest ich stabilność mimo, że sympozja odbywały się w zmiennych warunkach. Już podczas obchodów trzydziestolecia [1] - licząc czas od pierwszego spontanicznie zwołanego zgromadzenia (Nieporęt nad Zalewem Zegrzyńskim, 5-10 czerwca 1965 r.) - zwracano uwagę na wymienioną ich właściwość. Autor nie przypadkowo uwytknił w treści niniejszego opracowania tą cechę, przez opisanie tła towarzyszącego sympozjom z lat 1976 i 1981. Wykazano, że sympozja odbywały się również w bardzo trudnych warunkach bytowania całego Kraju.

Z powodzeniem można stwierdzić, że drugą podstawową cechą sympozjów zachęcającą elektryków do udziału w zjazdach, jest łączenie posiedzeń merytorycznych z towarzyszącymi imprezami humanizującymi, dostarczającymi przeżyć estetycznych, których charakter wykracza poza ramy nauk technicznych. Taką strukturę organizacyjną zastosowano już w początkowym stadium powstawania sympozjów, przedstawiając zbiór obrazów jednego z zaprzyjaźnionych artystów malarzy – zmarłego przed kilkadziesiąt laty Edwarda Greli. Długa jest lista udanych imprez – m.in. wymienionych w publikacji [1]. Można również, choćby dla przykładu, wymienić ostatnią, z przed roku, imprezę – z rodzaju humanizujących – związaną z Czterdziestym Dziewiątym Sympozjum w Gdyni i Gdańsku. Imprezą tą był piękny koncert organowy w Katedrze Oliwskiej, zorganizowany przez – Akademię Morską i Politechnikę Gdańską, dla uczestników XLIX Sympozjum.



Rys. 18. Przy gościnnym stole. XXIII Sympozjum w Szklarskiej Porębie. Siedzą (licząc od prawej strony): prof. Ryszard Sochocki (PW), doc. Jerzy Zadrozny (I.El.), autor opracowania (I.El.), prof. Marian Noga (AGH)



Rys. 19. Nestorzy Sympozjów Maszyn; prof. Andrzej Kordecki (1912 – 2001) i prof. Michał Jabłoński (1920 – 2008) – aktywni uczestnicy sympozjów

Zasadniczym jednakże argumentem, przemawiającym za częstym uczestnictwem w sympozjach maszyn elektrycznych – dla elektryków tej specjalności – jest możliwość skonfrontowania nabytej własnej wiedzy, z wiedzą innych osób. Nie bez znaczenia jest również weryfikowanie opracowań własnych w dyskusjach sympozyjnych, z zasady odbywających się przy udziale merytorycznym wybitnych uczonych, w tym również pochodzących z ośrodków zagranicznych. Często zdarza się, że i wybitni uczeni pragną usłyszeć zdanie praktyków na temat opracowanych zagadnień. Wyróżniające się referaty wygłaszane na sympozjach stanowią często etap prac mających szansę na zamieszczenie w czasopiśmie, by w następnym etapie mogły przeobrazić się we fragment poważnego opracowania książkowego.

Prezentowane wyżej wnioski stanowią wynik prowadzonych przez autora opracowania rozmów, odbytych z autorami referatów biorących udział w sympozjach maszyn elektrycznych. Końcowy wynik prowadzonego na małą skalę badania, jest przedstawiony w postaci wykazu publikacji książkowych. Wykaz zawiera zestaw książek, których autorzy aktywnie uczestniczyli w sympozjach maszyn elektrycznych, a do których autor miał łatwy dostęp. W podsumowaniu można stwierdzić, że organizowanie sympozjów przez czterdzieści dziewięć

lat, nie tylko przyczyniało się do utrzymywania kontaktów koleżeńskich, lecz również spełniało istotną rolę w rozwoju i upowszechnianiu nauki. Można stwierdzić, że identyczne korzyści jak dotychczas można uzyskiwać nadal, kontynuując organizowanie sympozjów.



Rys. 20. Nestorzy Sympozjów Maszyn, aktywni Uczestnicy Sympozjów. Siedzą (od lewej strony): prof. Mirosław Dąbrowski, prof. Tadeusz Śliwiński, prof. Kazimierz Zakrzewski i autor opracowania



Rys. 21. Nestor Sympozjów Maszyn i aktywny uczestnik Sympozjów – prof. Tadeusz Koter (1919 – 1995) podczas dyskusji

Do określenia miejsca polskich sympozjów maszyn elektrycznych w kalendarzu historii podobnych sympozjów na świecie, interesującą może okazać się informacja, podana we wrześniu 1998r. w Stambule na Konferencji ICEM [6] przez prof. dr H. Bausha z Uniwersytetu Bundeswery w Monachium. Profesor poinformował zebranych, kiedy była powołana europejska Konferencja International Conference on Electrical Machines. Jako termin rzeczywisty powołania tej Konferencji przyjęto wrzesień 1974 r. Oficjalnym twórcą był profesor Arthur Ellison z City University of London. To samo źródło [6] podaje również terminy powołania innych konferencji, dotyczących maszyn elektrycznych. Są to konferencje: chińska (CICEM) – w 1987 r. i australijska (ICEMA) – w 1993 r. Z podanej informacji wynika, że polskie sympozja (SME) powstały wcześniej – bo w 1965 r.

Treść ich referatów często znajduje odbicie w poważnych opracowaniach książkowych.

Może warto jeszcze podać kilka spostrzeżeń na temat współdziałania organizatorów sympozjów ze stowarzyszeniami naukowo-technicznymi. Z opisów zawartych w publikacjach [1] i [2] wynika, że w pierwszej fazie organizacji sympozjów maszyn elektrycznych udział Oddziału Warszawskiego SEP był duży, a później malał. Można nawet powiedzieć, że SEP w pewnym momencie spełniał tylko rolę inspirującą w organizowaniu sympozjów. Oczywiście dużą rolę odegrały tu istniejące warunki polityczne, które sprzyjały takiemu działaniu Stowarzyszenia. Biorąc jednakże pod uwagę lata dalsze, a nawet ściślej operując terminami – czyli przyglądając się organizacji trzech ostatnich sympozjów można dostrzec znaczący, czynny udział w niej Oddziałów Szczecińskiego i Gdańskiego SEP. Jest to zjawisko pocieszające, gdyż w stowarzyszeniach naukowo-technicznych można spotkać wiele osób mających uzdolnienia organizatorskie, chętnych do podejmowania interesujących prac społecznych.

5. Wykaz publikacji i książek związanych z pięćdziesięcioma Sympozjami Maszyn Elektrycznych

Literatura ogólna

- [1]. Życki Z.: *Problemy maszyn elektrycznych w trzydziestu sympozjach krajowych. XXX Sympozjum Maszyn Elektrycznych*. Współczesne problemy maszyn indukcyjnych. Kazimierz Dolny, czerwiec 1994
- [2]. Materiały na konferencję jubileuszową. 60 lat Oddziału Warszawskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Warszawa, wrzesień 1979
- [3]. Przeździecki F.: *Profesor Stanisław Kaniewski (1.04.1881-7.10.1967)*. Politechnika Gdańska. Wydział Elektrotechniki i Automatyki. Księga Jubileuszowa 1904 – 2004, Gdańsk 2004
- [4]. Zin W.: *Piórką i Węgłem. Piękno nie dostrzeżone*. Wydawnictwo Arkady, 1971
- [5]. Przegląd Elektrotechniczny Nr. Nr.: 8-9 1980; 7-8 1981; 5 1984
- [6]. Biuletyn Sekcji Maszyn Elektrycznych i Transformatorów Komitetu Elektrotechniki PAN. Nr 14, wrzesień 1998

Książki dotyczące problematyki maszyn elektrycznych

- [7]. Dąbrowski M.: *Pola i obwody maszyn elektrycznych*. WNT Warszawa 1971
- [8]. Dąbrowski M.: *Projektowanie maszyn elektrycznych prądu przemiennego*; Wyd. II. WNT Warszawa 1994
- [9]. Dudzikowski I., Ciurys M.: *Komutatorowe i bezszczotkowe maszyny elektryczne wzbudzone magnesami trwałymi*. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej. Wrocław 2011
- [10]. Głowacki A.: *Obliczenia elektromagnetyczne silników indukcyjnych trójfazowych*. WNT Warszawa 1993
- [11]. Latek W.: *Turbogeneratory*. WNT Warszawa 1973
- [12]. Muszalski Z.: *Teoria i fizyka komutacji maszyn elektrycznych*. WNT Warszawa 1997
- [13]. Paszek W.: *Stany nieustalone maszyn elektrycznych prądu przemiennego*. WNT 1986
- [14]. Paszek W.: *Dynamika maszyn elektrycznych prądu przemiennego*. Wydawnictwo HELION Gliwice 1998
- [15]. Sobczyk T.: *Metodyczne aspekty modelowania matematycznego maszyn Indukcyjnych*. Warszawa WNT. 2004
- [16]. Śliwiński T., Głowacki A.: *Parametry rozruchowe silników indukcyjnych*. Warszawa. PWN 1982
- [17]. Śliwiński T.: *Metody obliczania silników indukcyjnych*. t.1, Analiza. PWN 2008
- [18]. Śliwiński T.: *Metody obliczania silników indukcyjnych*. t.2, Synteza. PWN 2009
- [19]. Turowski J.: *Obliczenia elektromagnetyczne elementów maszyn, i urządzeń elektrycznych*. WNT 1982
- [20]. Turowski J.: *Elektromagnitnyje rasczoty elementow elektriczeskich maszin*. Moskwa, Energoatomizdat, 1986
- [21]. Lopez-Fernandez X.M., Ertan H.B., Turowski J.: *Transformers. Analysis and Measurements*. Boca Raton, London, New York, CRC Press 2013
- [22]. Praca zbiorowa pod redakcją Krzysztofa Kluszczyńskiego: *Analiza, projektowanie i badania wybranych systemów i elementów mechatroniki*. PAK Gliwice 2013

Opracował: prof. dr hab. inż. Zdzisław Życki

Polsko - Chińska współpraca naukowa.

W dniach 18-31.06.2014 prof. Ryszard Sikora – przewodniczący PTETiS o/Szczecin i profesor ZUT dr hab. inż. Tomasz Chady – prezes Polskiego Towarzystwa Badań Nieniszczących i Diagnostyki Technicznej przebywali z wizytą naukową w Chinach. Na zaproszenie strony chińskiej odwiedzili oni Chengdu, Xi-an i Pekin.

Podobnie jak i w wielu minionych latach organizatorzy konferencji Far East Forum on Nondestructive Testing & Evaluation (FENDT) zaprosili wymienionych profesorów do udziału w konferencji i wygłoszenia referatów. Prof. R. Sikora został w sposób szczególny uhonorowany powołaniem do Academic Committee of FENDT i zaproszeniem do wygłoszenia na sesji plenarnej referatu (keynote lecture) dotyczącego niezwykle istotnego tematu wykorzystania algorytmów sztucznej inteligencji w badaniach nieniszczących. Natomiast, dr hab. inż. Tomasz Chady został zaproszony przez organizatorów do wygłoszenia referatu na temat badań nieniszczących materiałów kompozytowych metodą terahercową i termograficzną. Warto nadmienić, iż prezentowane prace nad testowaniem kompozytów są prowadzone przy owocnej współpracy dr hab. inż. Tomasz Chadego z zespołem kierowanym przez dr. inż. Krzysztofa Gorącego z Wydziału Chemii ZUT.

Tegoroczna konferencja FENDT została zorganizowana w Chengdu stolicy prowincji Sichuan. Chengdu jest jednym z głównych centrów przemysłowych Chin, a prowincja Sichuan słynie między innymi z bardzo pikantnej kuchni i sukcesów w hodowli ginących gatunków pand.

W przerwach między sesjami odbyło się wiele spotkań naukowych i towarzyskich. Krótka wycieczka ukazująca bogactwo dziedzictwa historycznego i współczesny dynamiczny rozwój tego rejonu Chin była przedłużeniem tej ciekawej, największej chińskiej konferencji o tematyce badań nieniszczących.

Kolejnym miastem, które odwiedzili wymienieni profesorowie było Xi'an, historyczna stolica Chin, a obecnie stolica blisko czterdziestomilionowej prowincji Shaanxi. W prowincji tej znajduje się jeden z ważniejszych ośrodków badań naukowych w Chinach, a także znana jest jako miejsce powstania Qinqiang (najstarszej Chińskiej opery). Warto również nadmienić, że to właśnie w okolicach Xi'an dokonano odkrycia słynnej terakotowej armii.

Uniwersytet w Xi'an (Xi'an Jiaotong University) był organizatorem 19th International Workshop on Electromagnetic NonDestructive Evaluation (ENDE'2014). Członkiem komitetu naukowego tej konferencji jest dr hab. inż. Tomasz Chady. Był on też organizatorem takiego sympozjum w 2010 r. w Szczecinie. Prof. Tomasz Chady wygłosił zaproszony referat pt. „Electromagnetic nondestructive evaluation - from hertz to exahertz”. Ponadto, swoje referaty przedstawili: prof. R Sikora oraz przebywający w ramach ramowego projektu HEMOW w Uniwersytecie Aeronautyki i Astronautyki w Nankinie dr Grzegorz Psuj i dr Przemysław Łopato. Dr Grzegorz Psuj otrzymał od prof. R. Sikory nagrodę za wygłoszenie ciekawego referatu.

W ostatnim dniu wizyty w Chinach profesorowie przebywali na zaproszenie prof. Chunguang Xu w Beijing Institute of Technology, gdzie zwiedzili ciekawe laboratorium badań nieniszczących. Dyskusja o możliwości rozwoju współpracy pomiędzy ZUT a Beijing Institute of Technology odbyła się podczas obiadu biznesowego w dawnej restauracji Zhou Enlai. Kolejny wyjazd do Chin prof. T. Chadego i prof. R. Sikory był bardzo owocny. Należy dołożyć starań by ich wysiłek w celu nawiązania współpracy z Beijing Institute of Technology został skutecznie i formalnie zrealizowany, gdyż bliska współpraca z Chinami jest bardzo ważna dla naszego kraju.



FENDT' 2014 – sesja plenarna